

# Miehet läheisväkivallan kokijoina

Liisa Jaakonaho

Opinnäytetyö

Helmikuu 2020

Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala

Sosionomi (AMK), Sosionomin tutkinto-ohjelma

Tekijä Jaakonaho, Liisa	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	Päivämäärä Helmikuu 2020
	Sivumäärä 31	Julkaisun kieli Suomi
		Verkojulkaisulupa myönnetty: x
Työn nimi <b>Miehet läheisväkivallan kokijoina</b>		
Tutkinto-ohjelma Sosionomi (AMK), Sosionomin tutkinto-ohjelma		
Työn ohjaajat Kiiskilä Taja, Suomi Asta		
Toimeksiantaja(t) -		
<p>Miehet läheisväkivallan kokijoina on vähän puhuttu ja tutkittu aihe. Miesten kokemasta läheisväkivallasta on tieteellisesti tutkittua tietoa saatavilla hyvin vähän. Väkivallan ilmiötä miesten keskuudessa kartoitettiin tutkimuskysymysten kautta; Millaista väkivaltaa miehet ovat kokeneet? Millaisia kokemuksia miehillä, on ollut läheisväkivallasta? Ja millaisia vaikutuksia väkivallasta on miehille ollut? Opinnäytetyön tavoitteena oli kartoittaa miesten kokemaa läheisväkivaltaa ja tuoda sitä ilmiönä enemmän esille, jotta miesten kokemaa väkivaltaa voitaisiin tunnistaa paremmin.</p> <p>Tutkimus toteutettiin laadullisena tutkimuksena, jonka aineistonkeräyksessä käytettiin hyödyksi useimmin määrällisissä tutkimuksissa käytettyä verkkokyselylomaketta. Kyselylomakkeen vastauksia tukemaan haastateltiin väkivaltatyöntekijää, joka työskenteli väkivaltaa kokeneiden miesten kanssa. Haastattelussa käytettiin teemahaastattelun pohjaa ja se toteutettiin puhelinhaastatteluna. Aineistoa analysoitiin laadullisen tutkimuksen näkökulmasta, hyödyntäen temaattista sisällönanalyysiä.</p> <p>Tulokset osoittivat, että useimmiten väkivaltaa koettiin entisen puolison taholta ja se oli muodoltaan yleisimmin henkistä väkivaltaa. Henkinen väkivalta sisälsi mm. uhkailua, vähättelyä ja kontrollointia. Isyyteen ja miehisyyteen liittyvä henkinen väkivalta tulkittiin olevat miehille erityisen vaikeaa ja vahingollista. Tulokset olivat hyvin linjassa aiempien selvitysten ja tutkimusten kanssa. Miehet kokivat väkivallan häpeällisenä ja se aiheutti miehissä jälkikäteen pelkoja erityisesti uusia parisuhteita solmiessa. Tuloksista voitiin tulla siihen johtopäätökseen, että väkivallan tunnistettavuus on asia, jonka kanssa tulisi tehdä entistä enemmän töitä. Väkivaltatietoutta lisäämällä voidaan tunnistettavuutta parantaa ja sitä myöten lisätä mahdollisuuksia avun tarjoamiseen ja saamiseen.</p>		
Avainsanat ( <a href="#">asiasanat</a> ) Läheisväkivalta, Lähisuhdeväkivalta, Parisuhdeväkivalta, Miessukupuolisuus,		
Muut tiedot		

Author(s) Jaakonaho, Liisa	Type of publication Bachelor's thesis	Date February 2020
	Number of pages 31	Language of publication: Finnish
		Permission for web publication: X
Title of publication <b>Domestic violence against men</b>		
Degree programme Degree programme in Social Services		
Supervisor(s) Kiiskilä Taja, Suomi Asta		
Assigned by -		
<p>Men who have undergone domestic violence is a topic that is seldom discussed. Moreover, research-based information on the topic is very limited. The occurrence of domestic violence amongst men was charted by using the following research questions: What kind of experiences did men have related to domestic violence? and What were the consequences of the violence? The aim of the thesis was to examine the experiences and highlight it more so that it could be recognized better.</p> <p>The study was implemented as qualitative research for which the data was collected by using a questionnaire that is more commonly used in quantitative research. To support the collected data, a social worker, who worked with men who had faced violence, was interviewed. The interview was based on the themes raised by the data, and it was conducted by phone. The data of the survey was analysed qualitatively.</p> <p>According to the results, most of the violence the men had faced was by their former common-law wives. Most commonly it was mental violence, and it involved threats, underestimation and control. Mental violence related to undermining fatherhood or masculinity was found to be very damaging for men. The results were quite similar to those of previous research. The men found the violence shameful, and they had feelings of apprehension especially when starting new relationships. The results led to the conclusion that the recognition of domestic violence against men is of great importance. By increasing understanding of violence, it would be possible to increase its recognizability and thereby increase men's possibilities to find help.</p>		
Keywords ( <a href="#">subjects</a> ) Domestic violence, Family violence, Male gender		
Miscellaneous		

## Sisältö

1	Johdanto .....	4
2	Katsaus aiempiin tutkimuksiin .....	5
3	Väkivalta ja miehisuus .....	7
3.1	Läheisväkivalta .....	7
3.2	Väkivallan ilmenemismuodot.....	10
3.3	Miessukupuolisuus.....	12
4	Tutkimuksen tarkoitus, tavoitteet ja tutkimuskysymykset .....	13
5	Toteutus .....	13
5.1	Tutkimusmenetelmä .....	13
5.2	Kohderyhmä ja aineistonkeruu .....	14
5.3	Aineiston analyysi .....	17
6	Tulokset.....	18
7	Pohdinta.....	21
7.1	Tulosten tarkastelu viitekehyksen valossa .....	21
7.2	Luotettavuuden ja eettisyyden näkökulma.....	23
7.3	Johtopäätökset ja jatkotutkimustavoitteet.....	24
	Lähteet .....	26

Liitteet.....	28
Liite 1. Saatekirje.....	28
Liite 2. Kyselylomake.....	29

## **Kuviot**

Kuvio 1. Väkivallan sykli (Healey 2014, 14). ....	9
---	---

# 1 Johdanto

Läheisväkivaltaa kokeneet miehet, on osittain vielä tabu yhteiskunnassamme. Kun aiheesta ryhtyy puhumaan, usein törmätään ajatuksiin nynnyistä, nössöistä ja femininististä miehistä. Herkästi ajatellaan, että miesten tulisi kestää mitä vain, eikä miehiä ole opetettu puhumaan tunteistaan. Totuus on kuitenkin aivan toinen. Läheisväkivaltaa esiintyy kaikissa yhteiskuntaluokissa riippumatta sukupuolesta, työelämästatuksesta, uskonnosta, tai seksuaalisesta suuntautumisesta. Naisten kokemaa läheisväkivaltaa on tuotu näkyväksi jo vuosikymmenten ajan ja se onkin saanut jo hyvää volyymia alleen. Vitsit ”nyrkin ja hellan välissä” olevista vaimoista ovatkin käyneet jo vanhaksi, mutta vitsit ”nalkuttavista vaimoista” ja ”autotalliin pakenemisesta” ovat vielä valitettavan yleisiä. Miesten kokemaan väkivaltaan liitetään usein häpeää ja sen uskotaan vaikuttavan miesten kokemukseen omasta miehisyydestään.

Aihevalintaan vaikutti mielenkiinto väkivaltatyötä kohtaan ja aihevalinnan sinetöi se, ettei aiheesta löytynyt paljoa tietoa aiemmista tutkimuksista. Aiheen ajateltiin olevan ajankohtainen, koska se on viime vuosina noussut esille myös mediassa, kun miehet ovat alkaneet avata kokemuksiaan väkivallasta lähisuhteissaan. Miesten kokemaa läheisväkivaltaa vähätellään osaksi senkin takia, ettei siitä tiedetä paljoa, jolloin sitä on vaikeaa tunnistaa. Näin ollen tunnistettavuutta tulisikin pyrkiä lisäämään tuomalla aiheetta enemmän esille. Aiemmat kyselyt ja tutkimukset osoittavat, että miesten kokemasta väkivallasta valtaosa on ”näkymätöntä”, eli psyykkistä väkivaltaa, kansankielessä siis henkistä väkivaltaa. Koska se on näkymätöntä, eikä näkyviä vammoja usein voida havaita, sitä ei siis ajatella olevan olemassa. Psyykkisen väkivallan koetaan kuitenkin olevan usein vahingollisempaa kuin fyysisen väkivallan. Häpeä ja väkivallan tunnistamattomuus ovat usein esteitä miesten avun hakemiselle. Myös pelko siitä, ettei kertomista uskota, tai sitä vähätellään, nostaa kynnystä kertomiselle. Väkivalta voi kokijassaan aiheuttaa erilaisia oireita, kuten masentuneisuutta, ahdistuneisuutta ja eristäytymistä.

Opinnäytetyössä pääpaino haluttiin keskittää miesten kokemuksiin. Verkkokyselylomakkeen ja haastattelun avulla hankitusta aineistosta haluttiin nostaa esiin miesten ääni ja se mitä miehet itse pitävät merkityksellisinä. Aiemmat väkivaltatutkimukset kattavat pääasiassa parisuhdeväkivaltaa ja useimmiten niin, että nainen on kokija ja mies on väkivallan tekijä. Tilanne voi kuitenkin olla myös toisin päin, mutta miesten kokemuksia ei välttämättä voida suoraan verrata naisten kokemuksiin. Yhtäläisyyksiä voi toki löytyä, mutta miessukupuolisuuteen uskotaan liittyvän omat erityispiirteensä. Puhumalla enemmän miesten kokemasta läheisväkivallasta, sitä tehdään näkyvämmäksi ja sitä kautta sen tunnistamista voidaan parantaa. Niin kutsuttu katuväkivalta on helpompaa tunnistaa ja myöntää, mutta lähisuhteissa tapahtuneeseen väkivaltaan liitetään usein häpeää ja hämmennystä. Opinnäytetyön tarkoituksena oli kerätä tietoa miesten kokemuksista ja väkivallan seurauksista.

## **2 Katsaus aiempiin tutkimuksiin**

Tieteellistä tutkimustietoa miesten kokemasta läheisväkivallasta on vielä hyvin vähän. Aiemmissa väkivaltatutkimuksissa on keskitytty enemmän parisuhteessa koettuun väkivaltaan, tai vaihtoehtoisesti laajempaan ilmiöön, mukaan lukien tuntemattoman taholta koettu väkivalta, tai katuväkivalta. Opinnäytetyön aiheen rajaaminen lähisuhteisiin nousi halusta ottaa aihetta enemmän esille. Aune Flinck (2006) on väitöskirjassaan eritellyt miesten ja naisten kokemuksia parisuhdeväkivallasta ja väkivaltaan johtaneista syistä heterosuhteissa. Useat kokemukset ovat naisilla ja miehillä hyvinkin yhteneviä, mutta myös eroavaisuuksia löytyy. Hän kertoo uskovansa, että naisten on miehiä helpompaa kertoa kohtaamastaan väkivallasta ja hakea apua, sillä naisiin kohdistuneesta väkivallasta on puhuttu enemmän julkisuudessa ja sitä on tutkittu enemmän. Myös auttavia tahoja löytyy enemmän naisille, kuin miehille. Se, että miesten on vaikeampaa puhua väkivallasta joko kokijan, tai tekijän näkökulmasta,

liittyy Flinckin (2006, 40) mukaan miessukupuolisuuteen. Flinck on tutkimuksessaan (2006) jättänyt ulkopuolelle homoseksuaaliset parisuhteet, sekä vanhemman, lapsen, tai muun lähisuhteessa olevan henkilön taholta koetun väkivallan. Tutkimuksessa on ollut mukana sekä miehiä, että naisia, väkivallan kokijoita ja tekijöitä.

Kati Federley (2016) on pro gradu työssään kirjoittanut, millaisia väkivaltakokemuksia miehet olivat parisuhteissaan kokeneet. Fyysisen väkivallan muotoina esiin oli nostettu eri välineillä lyöminen. Seksuaalisena väkivaltana nostettiin esimerkiksi seksuaaliseen kanssakäymiseen painostaminen, tai miehen genitaalialueiden koskettelu vastoin hänen tahtoaan. Sanallinen julmuus esiintyi miehen syylistämisenä, loukkauksina nimittelyinä ja joissain tapauksissa miehen sukulaisten nimittelyinä ja toivomuksina heidän epäonnensa. Sanaton julmuus esiintyi mykkäkouluna ja miehen mielipiteen huomiotta jättämisenä. Miehillä oli useita kokemuksia siitä, että he eivät osanneet tehdä mitään oikein, eikä mistään asiasta saatu kiitosta. Federleyn (2016) tutkimuksessa tuli esille myös, että useat miehet olivat kokeneet sosiaalista manipulointia puolisoidensa taholta. Tällaista esiintyi esimerkiksi juoruilemalla miehestä perättömiä asioita ja hänen nolaamisellaan muiden edessä. Miehiä oli kontrolloitu mustasukkaisesti ja he olivat kokeneet epäluottamusta ilman syytä. Lapsia ja lemmikkejä oli myös käytetty väkivallan välineinä mm. eristämällä mies edellä mainituista, tai uhkaamalla miestä väkivaltaisella käytöksellä lemmikkejä, tai lapsia kohtaan. Miehet kertoivat kokeneensa häpeää, pelkoa ja pettymystä eläessään väkivaltaisessa parisuhteessa. Nämä kielteiset tunteet olivat jättäneet jälkensä miehiin myös sen jälkeen, kun väkivaltainen suhde oli päättynyt. (Federley 2016, 14-19.)

Miessakit ry on teettänyt selvityksen, Vaiettu väkivalta, Miesten kokema väkivalta sekä mahdollisuus avun hakemiseen ja saamiseen (Peitsalo, ym. 2017), johon on vastannut 154 miestä. Näistä miehistä 66% vastasi kokeneensa väkivaltaa entisen puolison taholta. 86% kyselyyn osallistuneista miehistä oli kokenut psyykkistä väkivaltaa ja 75% fyysistä väkivaltaa. Henkinen väkivalta oli eniten esiintynyt huonommuuden



osoittamisena, joka oli ilmennyt esimerkiksi mitätöimällä, alentamalla ja nimittelemällä. Vastauksissa nousi esille myös kontrollointi, painostus ja provosointi. Lisäksi psyykkisen väkivallan vastauksissa oli mainittu kiusaaminen, asiaton kielenkäyttö ja valvottaminen. Valvottaminen voidaan laskea myös fyysiseksi väkivallaksi. Fyysistä väkivaltaa kokeneet olivat vastanneet kokeneensa lyömistä, tavaroilla heittämistä, potkimista, raapimista ja läpsimistä. (Peitsalo, ym. 2017, 9-10.) Selvityksessä on otettu huomioon kaikki miesten kokema väkivalta, myös katuväkivalta ja tuntemattomien taholta koettu väkivalta.

2010 tehdyssä raportissa Tuhansien iskujen maa, Miesten kokema väkivalta Suomessa (Heiskanen, Ruuskanen 2010, 17) käy ilmi, että sen hetkisessä parisuhteessa koetussa fyysisen väkivallan määrässä ei naisten ja miesten välillä ollut mainittavaa eroa. Raportissa on käsitelty väkivallan yleisyyttä ja kuvailtu väkivallan piirteitä. Raportissa on käsitelty kaikkea miesten kokemaan väkivalta heidän täytettyään 15 vuotta. Psyykkistä väkivaltaa ei raportissa ole käsitelty lainkaan. Nämä kyselyt ja tutkimukset osoittavat, että miehet kokevat väkivaltaa lähisuhteissaan ja väkivallalla on ollut vaikutuksia miesten elämään.

### **3 Väkivalta ja miehisyys**

#### **3.1 Läheisväkivalta**

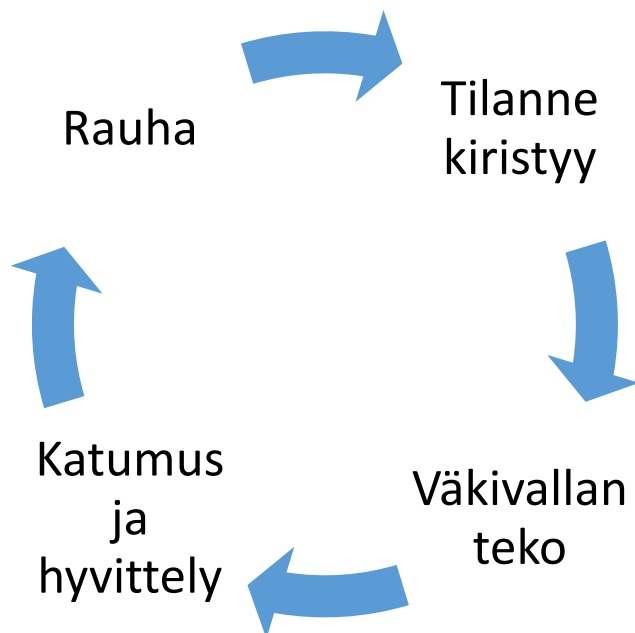
Läheisväkivalta on lähisuhteessa olevan henkilön tuottamaa väkivaltaista toimintaa toista henkilöä kohtaan. Opinnäytetyössä käytetään läheisväkivaltaa ja lähisuuhdeväkivaltaa synonyymeinä toisilleen, joten puhuttaessa läheisväkivallasta ja lähisuuhdeväkivallasta, tarkoitetaan samaa asiaa. Lähisuhteisiin lasketaan entiset ja nykyiset puolisot tai kumppanit, sekä muut perheenjäsenet ja läheiset ihmiset, kuten äidit, isät, äitipuolet, isäpuolet, veljet, siskot, lapset, ystävät, työtoverit ja tuttavat

(Lähisuhdeväkivalta n.d.). Puhuttaessa parisuhteesta, tarkoitetaan avio- ja avoliittoa, sekä kihlaus- ja seurustelusuhteita. Opinnäytetyössä ei eritelty hetero- tai homosuhteita. Parisuhteissa tapahtuva väkivalta voi olla uhrille todella vaurioittavaa, sillä tekijän odotetaan olevan henkilö, johon voi luottaa ja turvata ja joka tarjoaa huolenpitoa ja antaa rakkautta (Parisuhdeväkivalta n.d.). Poliisi määrittää väkivaltaisiksi teot, jotka aiheuttavat uhrille kärsimystä ja jotka on tehty vastoin uhrin tahtoa (Perheväkivalta 2019). Maailman terveysjärjestö WHO määrittää väkivaltaa vallan ja fyysisen voiman tahalliseksi käytöksi ja sillä uhkailemisella. Väkivalta yhdistetään lopputuloksen sijasta itse tekoon. (Väkivalta ja terveys maailmassa 2005, 21.) Kaikki väkivalta on rikoslaissa määrätty rangaistavaksi ja lähisuhteissa tapahtuva väkivalta on lisäksi aina, myös lievissä tapauksissa, yleisen syytteen alainen rikos (36/1889, Luku 21, 16§).

Läheisväkivaltaa esiintyy kaikissa yhteiskuntaluokissa kulttuurista, uskonnosta, seksuaalisesta suuntautumisesta ja sukupuolesta riippumatta. Väkivalta voi olla pitkäkestoisista ja jatkuvaa, tai yksittäinen väkivallan teko. Läheisväkivalta tapahtuu yleisimmin uhrin kotona ja tekijänä on ihminen, jonka kanssa jaetaan yhteistä arkea. Läheisväkivalta voi olla molemminpuolista, tai yksipuolista. Teot jäävät kuitenkin usein kodin seinien sisäpuolelle, sillä tapahtumiin liittyy paljon häpeää, vaikenemista ja syyllisyyttä. Vaikka läheisväkivalta on yleisen syytteen alainen rikos, sitä ei silti aina mielletä samalla tavalla rikokseksi, kuin esimerkiksi ulkopuolisen tekemää pahoinpitelyä. (Siukola 2014, 10-11.) Läheisväkivaltaa esiintyy monessa eri muodossa ja osaa väkivallasta on vaikea havaita, sillä kaikissa väkivallan muodoissa ei kokijaan jää näkyviä ruhjeita, tai vaurioita.

Lähisuhteissa tapahtunut väkivalta voi kuitenkin aiheuttaa kokijassaan useita erilaisia seurauksia. Kokija ei useinkaan uskalla kertoa väkivallasta, koska häpeää, tai syyllistää itseään tapahtuneesta väkivallasta. Kokija voi tuntea masentuneisuutta, hämmennystä ja yksinäisyyttä. Useat pelkäävät mitä muut ajattelevat ja epäilevät ettei heitä uskota, jos väkivallasta kerrotaan. Monet myös ajattelevat, että väkivalta

lisääntyy ja pahenee, jos he kertovat siitä jollekin. (Healey 2014, 4.) Erityisesti parisuhteissa väkivalta esiintyy useimmiten sykleittäin, toistaen samaa kaavaa. Usein ensin tilanne parisuhteen osapuolten välillä alkaa kiristyä. Stressin ja ilmapiirin kireyden voi havaita, vaikka puhetta ei olisikaan. Monet vaistoavat, ettei kaikki ole kunnossa. Tilanteen kiristyttyä äärimmilleen tapahtuu räjähdys, eli väkivallan teko. Usein tekoa seuraa katumus, anteeksipyyntö ja hyvittely. Tekijä voi ostaa lahjoja ja tehdä lupauksia, ettei väkivaltaa tapahdu uudestaan. Vaihtoehtoisesti tekijä voi syyttää kokijaa tapahtuneesta perustelemalla tekoaan esimerkiksi kokijan provosoivalla käytöksellä. Hyvittelyn jälkeen seuraa yleensä rauhallinen aika. Väkivaltainen tilanne, tai sen vakavuus unohdetaan, asiat ovat hyvin ja saatetaan ajatella, että väkivalta on todella loppunut. Tämä aika voi olla todella onnellista, eikä väkivaltaa enää pelätä. Mikään ei kuitenkaan usein ole muuttunut ja kohta kaava alkaa toistaa itseään, kun tilanne alkaa uudelleen kiristyä. (Healey 2014, 14.)



Kuvio 1. Väkivallan sykli (Healey 2014, 14).

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kokoaman tilastoraportin (2018) mukaan vuonna 2017 uhkailun ja väkivallan kohteeksi joutuneista henkilöistä 18,5% oli miehiä ja 19,8% naisia. Miehet kokivat väkivaltaa tuntemattomien taholta huomattavasti enemmän, kuin naiset. Parisuhteissa naiset taas kokivat väkivaltaa miehiä enemmän. Kun parisuhde rajattiin pois ja tarkasteltiin muita lähisuhteita, miehet olivat kokeneet näissä suhteissa naisia enemmän väkivaltaa. Raportissa ei otettu huomioon henkistä väkivaltaa. Viranomaisten tietoon tulleista väkivaltatapauksista koskien täysi-ikäisiä uhreja, miehiä oli 17,5% ja naisia loput, eli 83,6%. Tarkasteltaessa tilastoa ikäryhmittäin, alle 14 vuotiaista väkivallan uhreista valtaosa oli poikia. (Lähisuhdeväkivalta 2017 2018, 3-8.) Tilastoraporttiin oli otettu mukaan myös lähisuhdeväkivaltaan ja naisiin kohdistuvaan väkivaltaan erikoistuneen auttavan puhelimen, nollalinjan (Nollalinja) tilasto, josta kävi ilmi, että väkivallanmuodoista yleisimmäksi nousi henkinen väkivalta ja toiseksi fyysinen väkivalta (Lähisuhdeväkivalta 2017 2018, 16). Väkivalta ei lopu itsestään, mutta siitä voi toipua ja siihen on saatavilla apua, niin tekijöille, kuin kokijoillekin.

## **3.2 Väkivallan ilmenemismuodot**

### **Fyysinen väkivalta**

Fyysinen väkivalta on ruumiillista ja se voi jättää uhriin myös näkyviä jälkiä. Eri fyysisen väkivallan muotoja ovat mm. lyöminen, potkiminen, repiminen, töniminen, pureminen, kuristaminen, kiinni pitäminen, liikkumisen estäminen, lyömä- tai teräaseen käyttäminen, tavaroiden heittäminen uhria kohti, ravistelu, tai raapiminen.

### **Psyykkinen väkivalta**

Psyykkinen väkivalta, eli yleisemmin puhuttuna henkinen väkivalta ei jätä ulkoisia jälkiä, mutta voi saada aikaan vielä pahempia vaurioita kuin fyysinen väkivalta. Psyykkinen väkivalta on miehiin kohdistuneista läheisväkivallan muodoista yleisin (Peitsalo, ym. 2017 ,9). Erilaisia psyykkisen väkivallan muotoja ovat esimerkiksi uhkailu,

vähättely, alistaminen, nimittely, eristäminen, tarkoituksellinen hiljaisuus eli mykkäkoulu, nolaaminen muiden ihmisten edessä, kontrollointi, voimakas mustasukkaisuus, tai arvostelu.

### **Taloudellinen väkivalta**

Taloudellisella väkivallalla tarkoitetaan sitä, kun toisen rahankäyttöä vahditaan, tai sitä rajoitetaan, tai uhria käytetään taloudellisesti hyväksi, käytetään hänen rahojaan, tai painostetaan antamaan rahaa toisen käyttöön.

### **Seksuaalinen väkivalta**

Seksuaalista väkivaltaa voi olla esimerkiksi puolison pettäminen, uhkailu pettämisestä, pidättäytyminen seksistä puolison kanssa (tarkoituksena toiselle harmin aiheuttaminen), hellyydenosoituksista kieltäytyminen eli ”kehollinen mykkäkoulu”, puolison tarpeiden huomiotta jättäminen, puolison vertaaminen seksuaalisesti muihin miehiin, seksuaalinen satuttaminen, seksuaaliseen toimintaan painostaminen, raiskaus, ehkäisyn käytön kieltäminen, tai sen käyttämättä jättäminen.

### **Uskonnollinen väkivalta**

Uskonnollisella väkivallalla tarkoitetaan uskonnollisuuden pilkkaamista tai halveksintaa. Uskonnollisiin normeihin, tai sääntöihin pakottamista, tai painostamista. Lisäksi sillä voidaan tarkoittaa uskonnon harjoittamisen kieltämistä.

### **Vaino**

Vaino on usein entisen kumppanin taholta koettua epätoivottua yhteydenottamista, seuraamista, uhkailua ja tarkkailua. Vaino aiheuttaa usein pelkoja ja ahdistusta. Vaino voi tapahtua myös esimerkiksi sosiaalisen median välityksellä. (Tunnista väkivalta N.d..)

### 3.3 Miessukupuolisuus

Maskuliinisuus, miehekkyyys ja miehisyyys ovat tässä asiayhteydessä käsitteitä, joita käytetään synonyymeina toisilleen. Perinteisesti miessukupuoleen liitetään paljon oletuksia sukupuolen niin sanotuista normeista, joiden ajatellaan olevan vahvuus, ahkeruus ja perheen päänä oleminen. Haywood & Mac an Ghaill (2003, 21) kuvailevat miehisyyden kulminoituneen historiassa työn tekemiseen. Perheessä mies on tehnyt työtä ja nainen on tehnyt kaiken muun. Pitkään on ajateltu, että miehen tehtävä on elättää ja suojella perhettä. Miehisyyden ajatellaan muodostuvan identiteettiin jo varhaisessa lapsuudessa ja maskuliinisen sukupuoli-identiteetin muovaavan ja ohjaavan poikien ja myöhemmin miesten käytöstä. (Haywood & Mac an Ghaill 2003, 7.) Miehin roolimalli antaa pojille paineita yltää samankaltaiseen maskuliinisuuteen isiensä kanssa ja asettaa näin ollen ennakko-odotuksia poikien käytökselle. Kilpailuhenkisyys on piirre, jota pidetään hyvin miehisenä ja se liitetäänkin usein, tiivistä maskuliinisuuteen.

Mieskuva ja miesihanteet ovat muuttuneet eri aikakausien saatossa. Markkola, Östman & Lamberg (toim.) (2014, 14) mainitsevat maskuliinisuuden liittyneen aiemmin ylempi-arvoisuuteen ja siihen, että mies on naisen ja muiden miesten yläpuolella. Tällainen ajattelumalli antaa miehelle ongelmallisen lähtökohdan nyky-yhteiskuntaa ja tasa-arvoajattelua ajatellen. Ilana Aalto on väitöskirjassaan (2012, 128-129) avannut *miehen malli* -käsitettä, jolla viitataan poikien kasvuun ja isyyteen liittyviin kysymyksiin. Käsitteellä viitataan siihen, kuinka miehen olisi tarkoitus opettaa pojalle miehenä olemista, miessukupuolen olemusta ja isyyttä. Voidaan hyvinkin ajatella miessukupuolisuuden vaikuttavan väkivallan kokemukseen.

## 4 Tutkimuksen tarkoitus, tavoitteet ja tutkimuskysymykset

Miesten kokema läheisväkivalta on vähän puhuttu aihe, mutta todellisuutta suurelle osalle miehiä. Viimeisten vuosien aikana aihe on esiintynyt enemmän myös mediassa, joten aihevalinta on hyvin ajankohtainen. Läheisväkivallan ajatellaan olevan sukupuolittunutta, jossa mies on tekijä ja nainen on kokija (Healey 2014, 1), mutta tämä ei vielä selitä minkä vuoksi tutkimustietoa miehistä läheisväkivallan kokijoina on vielä melko niukasti verrattuna naisten kokemaan läheisväkivaltaan. Opinnäytetyön tarkoituksena on kerätä tietoa miesten kokemuksista läheisväkivallasta ja tuoda näkyväksi heidän kokemaansa väkivaltaa ja sen seurauksia. Tavoitteena on lisätä miehiin kohdistuneen läheisväkivallan tunnistettavuutta mm. erittelemällä miesten kokeen väkivallan eri muotoja. Opinnäytetyön on tarkoitus vastata seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

- Millaista väkivaltaa miehet ovat kokeneet?
- Millaisia kokemuksia miehillä on läheisväkivallasta?
- Millaisia seurauksia läheisväkivallasta on ollut miehille?

## 5 Toteutus

### 5.1 Tutkimusmenetelmä

Opinnäytetyössä käytettiin kvalitatiivista, eli laadullista tutkimusmenetelmää. Aineistonkeruussa käytetty kyselylomake esiintyy useammin kvantitatiivisissa tutkimuksissa (Tuomi, Sarajärvi 2018, 87), mutta tutkimusaineistoa analysoitiin ja tulkittiin laadullisen tutkimuksen näkökulmasta. Kyselylomaketta tukemaan tehty työntekijän teema-haastattelu on yleisempi aineistonkeruun menetelmä laadullisissa tutkimuksissa (Tuomi, Sarajärvi 2018, 83). Koska tarkoituksena oli tutkia ilmiötä ja kokemuksia, eikä saada määrällisiä tuloksia, aineistoa kerättiin laadullisesta näkökulmasta. Kyselyssä

oli viitteitä ns. Survey tutkimuksesta, jossa kaikilta vastaajilta kysyttiin samat kysymykset ja kysymyksiin oli annettu valmiit vastausvaihtoehdot. Myös joukko oli valmiiksi rajattu ja valikoitu (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 188). Tällaisia kysymyksiä olivat taustoja kartoittavat kysymykset, kuten kenen taholta väkivaltaa oli koettu ja missä muodossa sitä oli koettu. Kyselyssä käytettiin myös avoimia kysymyksiä, joilla pyrittiin kartoittamaan miesten omia kokemuksia ja sellaisia asioita, joita ei etukäteen osattu ajatella (Hirsjärvi, ym. 2007, 194). Kyselylomakkeen, johon voi vastata anonyymisti ajateltiin sopivan hyvin myös arkojen ja vaikeiden aiheiden tutkimiseen (Hirsjärvi, ym. 2007, 201), joihin kokemukset läheisväkivallasta voidaan laskea. Avoimilla kysymyksillä pyrittiin hakemaan enemmän haastattelun kaltaista lähestymistä ja antamaan painoarvoa nimenomaan miesten kokemuksille.

Työntekijän haastattelussa käytettiin hyväksi kyselylomakkeen vastauksista tulkittuja teemoja ja haastateltavalta oli mahdollista kysyä jatkokysymyksiä. Haastattelu käytiin hyvin keskustelevasti ja siinä oli viitteitä avoimesta haastattelusta, jossa itse ilmiö nousi keskeiseksi. Avoimessa haastattelussa haastattelijalla oli mahdollisuus antaa haastateltavalle vapaus puhua myös asioista, joista ei osattu kysyä. (Tuomi, Sarajärvi 2018, 89.) Kun kyseessä oli työntekijän haastattelu, aihealueen arkaluonteisuus ei aiheuttanut haastateltavassa vetäytymistä. Haastatteluun ei myöskään liittynyt eettistä painetta, tai huolta siitä, kuinka haastateltava tulisi reagoimaan. Ei ollut syytä huolehtia siitä, että haastateltava joutuisi kohtaamaan traumoja.

## **5.2 Kohderyhmä ja aineistonkeruu**

Kohderyhmäksi tutkimukseen valittiin yli 18 vuotta täyttäneet lähisuhteissaan väkivaltaa kokeneet miehet. 18 vuoden ikäraja perusteltiin sillä, että täysi-ikäinen on itse kykeneväinen päättämään tutkimukseen osallistumisesta. Yläikärajaa ei asetettu, sillä kaiken ikäisten miesten kokemuksia väkivallasta pidettiin yhtä merkityksellisinä tutkimusta ajatellen. Muita rajoituksia kohderyhmälle ei asetettu, sillä tavoitettavuus oli aihealue huomioon ottaen jo lähtökohtaisesti haastava.



Tarkoituksena oli haastatella 4-5 lähisuhteessa väkivaltaa kokenutta, yli 18 vuotiasta miestä käyttämällä teemahaastattelua aiheen arkaluonteisuus huomioiden. Tuloksia oli tarkoitus analysoida hyödyntäen aineistokeskeistä sisällönanalyysiä. Haastateltavia miehiä yritettiin tavoittaa Keski-Suomen ensi- ja turvakotiliiton väkivaltatyön kautta, Kriisikeskus Mobilen väkivaltatyön kautta, sekä Miessakit ry:n Väkivaltaa Kokeneet Miehet -hankkeen kautta. Kaikkia edellä mainittuja väkivaltatyötä tekeviä tahoja lähestyttiin sähköpostilla. Keski-Suomen ensi- ja turvakotiliiton väkivaltatyö ilmoitti jo varhaisessa vaiheessa, ettei heidän kauttaan ole mahdollista tavoittaa tutkimukseen osallistujia. Kriisikeskus Mobilen väkivaltatyöskentelystä ei myöskään löytynyt sopivia haastateltavia, mutta Miessakit ry:ltä saatu vastaus antoi toivoa. Myöhemmin kuitenkin kävi ilmi, etteivät miehet olleet suostuvaisia antamaan haastateltuja anonymiteettinsä säilymisen vuoksi, mutta vaihtoehtoisesti tarjottiin mahdollisuutta haastattelemiseen verkkokyselylomaketta hyväksi käyttäen.

Aineiston keräämisen välineeksi valittiin näin ollen verkkokyselylomake (Liite 2), joka välitettiin Miessakit ry:n väkivaltaa kokeneiden miesten ryhmään sähköpostitse saatekirjeen (Liite 1) mukana 15.10.2019. Saatekirjeessä tuotiin esille, että vastauksia tultaisiin käyttämään opinnäytetyön aineistona. Ryhmässä tiedettiin olevat viisi väkivaltaa kokenutta miestä. Ryhmän miehet eivät välttämättä kaikki olleet kokeneet väkivaltaa juuri lähisuhteissaan, mutta tätä tietoa ei etukäteen ollut käytettävissä. Kyselylomakkeeseen annettiin kaksi viikkoa vastausaikaa ja kyselyn vastausprosentti oli 40%, eli kaksi vastaajaa. Lomakkeet tarkastettiin ja todettiin niiden olevan asiallisesti täytettyjä ja vastaajien kuuluvan tutkittavaan ryhmään, joten molempia vastauksia voitiin käyttää suoraan aineistona. Vastaajat olivat miessakit ry:n väkivaltatyöskentelyssä, sillä hetkellä mukana olleita miehiä. Vastauksia saatiin toivottua vähemmän ja aineistoa tukemaan päätettiin lisäksi tehdä väkivaltatyöntekijän haastattelu. Väkivaltatyöntekijä löytyi niin ikään Miessakit ry:stä.

Verkkokysely toteutettiin käyttämällä Webropol-kyselyohjelmistoa. Kyselyyn oli mahdollista vastata tietokoneella, tabletilla, tai mobiililaitteella, jossa oli käytössä internetyhteys. Kyselyyn luotiin avoin linkki, jolloin kyselyyn oli mahdollista vastata täysin anonyymisti. Linkki oli vastaajille avoinna 15.10.2019 – 31.10.2019, jonka jälkeen linkki sulkeutui, eikä kyselyyn voitu enää vastata. Kyselyyn tuli vastata kerralla, eikä sitä voitu tallentaa välillä ja jatkaa myöhemmin. Kyselyyn vastaamiseen arvioitiin testauksen perusteella käytettävän aikaa 15-20 minuuttia, riippuen siitä kuinka laajalti avoimiin kysymyksiin vastattiin. Keskimäärin vastaamisen käytettiin kuitenkin vain 10 minuuttia. Kyselylomake haluttiin pitää lyhyenä, jotta kynnys osallistumiseen olisi matalampi. Myös tutkimusaiheen rajaaminen vaikutti kysymysten määrään. Kyselylomakkeen asetteluun pyydettiin kommentteja testiryhmältä, joka koostui miehistä, ajatuksena se, millaiseen kyselylomakkeeseen olisi vaivatonta vastata ja tykätäänkö enemmän valmiista vastausvaihtoehdoista, vai halutaanko enemmän vastata avoimiin kysymyksiin.

Kyselylomakkeen kysymykset aseteltiin niin, että ensin kysyttiin, kenen taholta väkivaltaa oli koettu ja mitä väkivallan muotoja oli koettu. Nämä kysymykset olivat muodoltaan monivalintakysymyksiä, joista pystyi valitsemaan useampia vaihtoehtoja, sillä lähisuhdeväkivaltaa on voitu kokea jo esimerkiksi lapsuudessa vanhemman taholta ja myöhemmin omassa parisuhteessa. Lisäksi koetun väkivallan muodoille annettiin useita vaihtoehtoja, sillä läheisväkivalta on usein, hyvin monimuotoista. Molempiin kysymyksiin oli mahdollista vastata myös jokin muu vaihtoehto, valmiiksi nimettyjen vastausvaihtoehtojen lisäksi. Tällä haluttiin varmistaa se, että mikäli kysymykseen 1. Kenen taholta olet kokenut väkivaltaa? vastattiin vaihtoehto jokin muu, mikä? Ja henkilö ei kuulunut kokija lähisuhteisiin, vastauksia ei käytetty aineistossa. Lisäksi haluttiin, että väkivallan monimuotoisuus tulisi esiin juuri niin kuin miehet ovat sitä kokeneet. Vastausvaihtoehdot kysymyksiin valittiin teorialiedon perusteella. Taustatietoja kartoittavien kysymysten jälkeen kysyttiin avoimempia kysymyksiä, joihin vastattiin itse kirjoittamalla. Valmiita vastausvaihtoehtoja näihin kysymyksiin ei annettu. Tällä

tavoin haettiin enemmän haastattelun tyyppistä lähestymistä, jotta miesten omat kokemukset saataisiin paremmin esille. Avoimilla kysymyksillä pyrittiin saamaan miesten kokemuksia esiin ja näin ollen vastauksia tutkimuskysymyksiin. Kyselyn kysymykset vastauksineen oli jo valmiiksi sähköisessä muodossa, joten vastauksia oli helppoa verrata toisiinsa etsien niistä yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia.

Väkivaltatyöntekijän haastattelu suoritettiin puhelinhaastatteluna 6.11.2019 ja kestoksi oli ennakkoon sovittu 30 minuuttia. Haastattelu suoritettiin teemahaastatteluna, johon käytettiin pohjana kyselylomakkeen vastauksista tulkittuja teemoja. Haastattelun lopullinen kesto oli 34 minuuttia. Pyrkimyksenä oli vertailla ja etsiä yhteneväisyyksiä miesten vastauksista ja väkivaltatyöntekijän kokemuksista. Voitaissiinko näiden tulosten perusteella tehdä johtopäätöksiä, vai nousiko tuloksissa esille väkivaltatyöntekijää yllättäviä asioita. Puhelu nauhoitettiin haastateltavan luvalla ja nauhoite litteroitiin välittömästi haastattelun jälkeen. Litteroitua tekstiä tuli kymmenen sivua rivivälin ollessa 1,5 ja fontin koko 12 (Leipäteksti). Litteroimatta jätettiin varsinaiseen haastatteluun kuulumattomat asiat, kuten tervehdykset, kuulumiset ja loppukiitokset.

### **5.3 Aineiston analyysi**

Aineisto koostui kahden väkivaltaa kokeneen miehen verkkokyselylomakkeen vastauksista, sekä yhden väkivaltatyöntekijä haastattelusta. Aineiston vastaukset koodattiin numeroilla niin, että kyselylomakkeen vastaukset merkittiin koodein V1 ja V2 ja haastattelun H1. Aineistoa analysoitiin aineistolähtöisesti, käyttäen sisällönanalyysiä. Sisällönanalyysillä pyrittiin kuvaamaan, sanoittamaan ja selkeyttämään tutkittavaa ilmiötä mahdollisimman ymmärrettävästi, niin, että aineiston informaatio säilyi. (Tuomi, Sarajärvi 2018, 122.) Sisällönanalyysissä käytettiin hyödyksi temaattista lähestymistapaa, jolloin aineistoa ei sisällönanalyysille tyypillisesti jaoteltu taulukoihin, vaan tehtiin eri teemoihin jaoteltuja käsitekarttoja (Tuomi, Sarajärvi 2018, 142).

Aineistoa luettiin useaan kertaan ja sieltä valittiin teemoiksi useimmin ilmenneitä käsitteitä, kuten esimerkiksi henkinen väkivalta ja pelko. Käsitekarttoihin lisättiin haastattelusta tulkitut teemat, joista keskeisimmiksi valittiin niin ikään henkinen väkivalta ja tunnistaminen. Käsitekarttoja luettiin ja vertailtiin useaan otteeseen. Käsitekarttoista tulkittuja tuloksia vertailtiin myös teoreettiseen viitekehykseen pitäen mielessä tutkimuskysymykset. Aineistosta tulkittiin myös tutkimuskysymysten ulkopuolelta sellaisia seikkoja, joita pidettiin aihealueen kannalta merkittävinä, kuten isyys. Tulokset ja niiden tulkinta verraten niitä aiempaan tutkimustietoon, sekä tutkimuskysymyksiin on käsitelty laajemmin tulokset osiossa.

## 6 Tulokset

Tutkimuksen tulokset osoittivat, että aivan kuten Peitsalo, ym. (2017) ovat raportissaan kirjoittaneet, useimmiten väkivaltaa koettiin entisen avopuolison taholta, jonka kanssa väkivallan kokemisen aikaan on oltu vielä avoliitossa. Molemmat kyselylomakkeeseen vastanneet olivat kokeneet väkivaltaa juuri entisen avopuolison taholta. Tätä ei kuitenkaan voida yleistää kahden vastaajan perusteella. Psyykkistä, eli henkistä väkivaltaa koettiin eniten ja se oli useimmiten uhkailua, vähättelyä tai kontrollointia. Nämä väkivallan muodot nimettiin niin ikään molempien vastaajien toimesta (V1, V2). Lisäksi vastauksissa mainittiin

*”alistaminen, nimittely, voimakas mustasukkaisuus ja arvostelu”* (V1, V2).

*”Huutamista ja uhkailua lasten kuullen”* (V2).

Seksuaalista väkivaltaa koettiin kyselyn perusteella ainoastaan pettämisen uhkailulla (V2), joka voidaan luokitella myös psyykkiseksi väkivallaksi. Väkivaltatyöntekijän haastattelussa saatiin vahvistusta sille, että henkinen väkivalta on se yleisin

väkivallan muoto miesten keskuudessa ja ryhmässä miehet kokevat henkisen väkivallan haavoittavampana kuin fyysisen väkivallan (H1).

*”henkinen väkivalta on se, josta aina puhutaan”* (H1).

*”Fyysinen väkivalta sitten... sitäkin on, mutta se ikään kuin vähän sivuutetaan...”* *”Fyysinen väkivalta on tämmöstä yksittäistä...”* (H1).

Fyysistä väkivaltaa koettiin eniten liikkumisen estämisenä ja tavaroiden heittämisellä kohti. Molemmat vastaajat olivat valinneet nämä fyysisen väkivallan muodot annetuista vaihtoehtoista (V1, V2). Lisäksi fyysisestä väkivallasta mainittiin

*”lyöminen, potkiminen, repiminen ja töniminen”* (V1, V2).

*”Ruoka-aineiden, kuten mehun ja jogurtin kaataminen päälle.”* (V1).

*”Ulos kylmään ilman kunnollista vaatetusta lukitseminen”* (V1).

Taloudellinen väkivalta ja uskonnollinen väkivalta jäivät kyselylomakkeen vastauksista puuttumaan kokonaan. Työntekijän haastattelussa kävi ilmi, että työskentelyyn tulevien keskuudessa nämä kaksi väkivallan muotoa ovat hyvinkin marginaalisia (H1). Eräässä kokemuksessa oli välillisesti aiheutunut taloudellista haittaa perättömien juorujen levittämisestä. Myös Federley (2016) mainitsi pro gradu työssään perättömien juorujen levittämisen.

*”Entinen kumppanini on eromme jälkeen väittänyt minun raiskanneen hänet”. ”Tämä on vahingoittanut minua sekä taloudellisesti, että henkisesti”* (V1).

Koetusta väkivallasta kerrottiin vastausten perusteella vanhemmille, ystäville ja nykyiselle puolisolle. Myös turvakodin henkilökunnalle ja miessakit ry:n työntekijälle oli kerrottu väkivallasta. Väkivallasta kertomiseen suhtauduttiin yleensä

ymmärtäväisesti. Tärkeäksi havaittiin se, että väkivallasta oli turvallista puhua, eikä sitä vähätelty, tai sille naurettu. Miessukupuoleen liitetään usein yleistyksiä ja stereotyyppioita, joten väkivallasta puhumista ei koettu helpoksi. Väkivalta vaikutti koki-joihinsa myöhemmin mm. epävarmuutena solmia uusia parisuhteita. Väkivalta aiheutti pelkoja, kuten uuteen parisuhteeseen ryhtymisen pelkoa, konfliktien pelkoa, sekä julkisten tilojen pelkoa. Miehet ovat nimenneet itsellään myös masennusoireita, joita kuitenkin kaikissa tapauksissa ei ole lääketieteellisesti diagnosoitu.

*”Minun on ollut vaikeaa olla julkisessa tilassa” (V1).*

*”On pitänyt ajatella uudelleen itseä parisuhteessa ja mahdollisia uusia parisuhteita – onko sellaiseen valmis, uskaltaako” (V2).*

*”Konfliktien pelko on lisääntynyt” (V1).*

*”Minulle on ollut pitkään vaikeaa olla ihmisten ilmoilla kun en tiennyt mitä kukakin ihminen minusta ajattelee” (V1).*

Lisäksi kertomuksista nousi esille miesten järkytys itsemurhalla, tai tappamisella uhkailusta. Heidän oli vaikeaa ymmärtää, että sellaisilla asioilla voidaan uhkailla ja että oma puoliso voi käydä fyysisesti käsiksi.

*”Järkytys, että joku voi käydä toiseen kiinni tai uhkailla itsemurhalla tai tappamisella on ollut suuri” (V2).*

Varsinaisten tutkimuskysymysten ulkopuolelta tulkittiin esille mm. isyyteen liittyvät aiheet. Näitä käsiteltiin sitä kautta, että lapsista koettiin vastuuta ja lapsille haluttiin näyttää esimerkkiä siitä, että väkivaltaiseen suhteeseen ei tule jäädä, vaan omasta turvallisuudesta tulee huolehtia.

*”Viimeinen pisara kun käy päälleni fyysisesti lasten nähden. Siinä tuli raja vastaan ja menimme turvakotiin” (V2).*

*”Halusin tehdä lapsilleni selväksi, että jos joku sinulle omassa kodissasi tekee noin, niin takaisin ei ole enää menemistä” (V2).*

*”Isyysteema on sellanen, et sillon on huoli lapsista ja mihin ne lapset joutuu...” (H1).*

Toisaalta taas tuli ilmi, että lapset saattoivat olla syy miksi väkivaltaisesta suhteesta ei uskallettu lähteä. Lapsia ei haluttu jättää yksin puolison hoitoon, sillä hoitoa saatettiin pitää laaduttomana. Isyyteen ja vanhemmuuteen liitettävä arvostelu koettiin myös todella vahingollisena.

*”Sen takiahan mä jäin sinne, enhän mä voi niitä lapsia sinne jättää kun se on niin laadutonta se hoito...” (H1).*

*”Ongelmat kasvaa ja kaiken syyppää olen aina minä.” ”Äidillä ei riitä rohkeus lähteä, koska helpompaa syyttää minua ongelmista.” (V2).*

Tuloksia tarkastellessa voitiin todeta, että miesten kokema väkivalta aiheutti kokijoi-  
saan seurauksia. Seuraukset saattoivat olla henkisiä, kuten pelkoja, tai ahdistusta,  
fyysisiä tai taloudellisia. Myös miehet tarvitsevat apua toipuakseen väkivallan koke-  
muksesta ja ymmärtääkseen väkivallan ilmiötä ja omaa osuuttaan siinä.

## **7 Pohdinta**

### **7.1 Tulosten tarkastelu viitekehyksen valossa**

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kerätä tietoa miesten kokemasta läheisväkivallasta. Läheisväkivallan kokemuksia lähestyttiin tutkimuskysymysten kautta, jotka olivat:  
Millaista väkivaltaa miehet ovat kokeneet? Millaisia kokemuksia miehillä on läheisvä-  
kivallasta? Sekä millaisia seurauksia läheisväkivallasta on ollut miehille? Tutkimuksen

tulokset olivat hyvinkin linjassa aiheen aiempien tutkimusten kanssa siltä osin, että väkivaltaa koettiin yleisimmin entisen puolison taholta ja se oli muodoltaan useimmin henkistä väkivaltaa (Peitsalo, ym. 2017) Tutkimuskysymyksiin saatiin hyviä vastauksia ja miesten kokemukset saatiin hyvin kuuluviin. Yllätyksenä pidettiin väkivallan monimuotoisuuden vähäisyyttä miesten kokemusten pohjalta. Useat väkivallan muodot eivät vastauksissa tulleet lainkaan esille. Se, onko sitä ollut ollenkaan olemassa, vai onko sen tunnistettavuus ollut haastavaa, jäi tällä kertaa selvittämättä. Aineiston vähäisyys oli pettymys, mutta siitä vähäisestä aineistosta pyrittiin ottamaan kaikki mahdollinen irti. Vähäinen aineisto mahdollisti sen, että juuri mitään ei tarvinnut jättää tulosten ulkopuolelle. Toisena yllätyksenä pidettiin seurauksia, jotka oli kuvailtu hyvin konkreettisina vaikutuksina miesten elämään, kuten erilaiset pelot, tai vaikeudet solmia uusia parisuhteita. Tunteet, kuten häpeä ja pettymys, jotka Federley (2016, 14-19) otti esiin pro gradu työssään, jäivät kerätystä aineistosta puuttumaan lähes kokonaan, mutta tarkalleen ottaen niitä ei myöskään selkeästi kysytty. Prosessina opinnäytetyö eteni hitaasti ja muutti muotoaan työn edetessä ja kohderyhmän ja aineistonkeruumenetelmän muotoutuessa. Tämä antoi myös hyvin aikaa pohtia ilmiötä ja kerätä matkan varrella lisää tietoa ja aineistoa.

Läheisväkivaltaa kokeneet miehet kuvasivat kertomuksissaan väkivallan ilmiötä ja omia tunteitaan ja pelkojaan, mutta myös toivat esiin toipumisen näkökulmaa. Näiden kyseisten miesten tapauksissa väkivalta on heidän elämässään jo loppunut, mutta töitä toipumisen kanssa tehdään edelleen ja osa väkivallan vaikutuksista saatetaan seurata miehiä vielä pitkään, jopa lopun elämää (Federley 2016, 14-19). On kuitenkin syytä muistaa, että kyselyllä tavoitettiin hyvin pieni osa niistä miehistä, jotka kokevat, tai ovat kokeneet väkivaltaa lähisuhteissaan. Tuomalla ilmiötä enemmän esille, voidaan ajatella, että kynnyks väkivallasta puhumiselle madaltuisi ja myös miehet voisivat helpommin kertoa kokemastaan väkivallasta ja löytää avun piiriin. Miesten ja naisten välinen tasa-arvo ja niin sanotun valta-aseman muuttuminen entisten aikojen jälkeen on myös saanut paljon aikaan muutosta asenteissa



miessukupuolisuudesta. Aivan kuten Flinck (2006, 40) väitöskirjassaan esitti, myös psykiatrinen sairaanhoitaja Jussi Pekkola uskoo Jauhiasen (2017) Ylelle toimittamassa uutisessa, että miesten on naisia vaikeampaa puhua kokemastaan läheisväkivallasta, koska siitä tiedetään ja puhutaan vähemmän. Voidaan siis ajatella, että puhetta miesten kokemasta väkivallasta tulisi lisätä, samoin kuin miehiä auttavia tahoja.

## **7.2 Luotettavuuden ja eettisyyden näkökulma**

Tutkimuksen luotettavuuteen ja eettisyyteen kiinnitettiin paljon huomiota läpi prosessin. Työtä tehtiin hyvien tieteellisten käytäntöjen mukaisesti. Tutkimuksen luotettavuuteen vaikutti se, että kaikki teoriatiedon etsintä, kyselylomakkeen kokoaminen, haastattelemineen, litterointi, sekä aineiston analysointi ja tulkinta suoritettiin saman, yhden henkilön toimesta. Luotettavuuteen vaikutti myös se, että aineistoa kerättiin suoraan väkivallan kokijoilta ja heidän kanssaan läheisesti työskentelevältä henkilöltä. Aineiston keruussa kunnioitettiin miesten toiveita pysyä anonyyminä, joten tutkimuksen eettisyyttä lisäsi se, että kyselyyn oli mahdollista vastata täysin anonymisti, eikä mitään henkilö- tai tunnistetietoja kerätty. Kyselyn tuloksia säilytettiin sähköisessä muodossa salasanojen ja kirjautumisen takana, johon vain aineiston kerääjällä oli pääsy. Työntekijän haastattelu nauhoitettiin työntekijän luvalla niin ikään laitteella, johon vaaditaan salasana. Nauhoite litteroitiin välittömästi haastattelun jälkeen, ja aineistoa säilytettiin niin, ettei kukaan ulkopuolisella ollut siihen pääsyä.

Tutkimuksen luotettavuutta vähensi vähäinen aineisto, jolloin päteviä yleistyksiä ei voitu tehdä, mutta luotettavuutta lisäsi se, että myös aineiston koko ja tuoreen teoriatiedon vähäinen saatavuus tuotiin työn raportoinnissa esille. Toisaalta taas, opinnäytetyössä ei pyritty yleistyksiin, vaan kokemusten ja ilmiön esille tuomiseen. Eettisyyteen kiinnitettiin huomiota kyselylomakkeen kysymysten asettelussa. Eettisyyttä lisäsi se, että miehet, joilta aineistoa kerättiin, olivat jo väkivaltatyöskentelyssä, eli pystyneet kertomaan ja käsittelemään omia kokemuksiaan. Pelkoa trauman avaamisesta ei siis katsottu olevan. Opinnäytetyössä ei ilmennyt eturistiriitoja, eikä

sukupuoleen sidottuja asenteita, vaan aihetta tarkasteltiin analyyttisesti läpi prosessin. Opinnäytetyön toteutuksen taustalla pidettiin sosiaalialan eettistä ohjeistusta, tarkoituksena edistää miesten oikeutta kertoa kokemuksistaan ja vahvistaa heidän ihmisarvoaan ja yhdenvertaisuuttaan (Arki, arvot ja etiikka 2017, 7). Koko tutkimusaineisto hävitetään työn valmistumisen jälkeen.

### **7.3 Johtopäätökset ja jatkotutkimustavoitteet**

Kun tuloksia tarkasteltiin teoreettisen viitekehyksen valossa, niin yhteneväisyyksiä löydettiin helposti. Miehet vahvistivat sen, mitä tilastot kertoivat siitä, että henkistä väkivaltaa koetaan eniten ja että henkisen väkivallan seuraukset koettiin miesten kesken vahingollisempina kuin fyysisen väkivallan seuraukset. Henkisen väkivallan seurauksia on vaikeampaa todentaa ja tunnistaa myöskään hoitotahoissa ja esimerkiksi perusterveydenhuollossa. Voidaan tulla siihen johtopäätökseen, että mikä ei ole näkyvää, sitä on helpompaa vähätellä tai ajatella, ettei sitä ole olemassa lainkaan. Tietoutta läheisväkivallasta ja siitä, että se koskettaa myös miehiä, tulisi lisätä ja väkivallasta tulisi kysyä johdonmukaisesti myös miehiltä. Väkivaltatyöntekijä painotti tunnistettavuuden olevan asia, johon tulisi jatkossa panostaa entistä enemmän (H1).

Jatkotutkimuksena voitaisiin tutkia henkistä väkivaltaa laajemmin. Erityisen kiinnostavaa olisi tutkia väkivallan seurauksia myös yhteiskunnallisella tasolla, kuten kuinka paljon väkivallalla on vaikutusta esimerkiksi miesten työkykyyn, tai työpoissaoloihin. Lisäksi jatkotutkimuksena voitaisiin kartoittaa miesten tunteita väkivallasta. Kokemukset, joita miehet toivat esille, olivat hyvin konkreettisia, mutta niissä ei kuvailtu tunteita, joten siinä voisi olla aihetta myös jatkotutkimukselle. Väkivallan tunnistamiseen ja väkivallasta kysymiseen tulisi myös lisätä käytäntöjä eri hoitotahoissa, jotta miehet voivat ohjautua oikeanlaisen avun piiriin. Kaikki tutkimus ja puhe miesten kokemasta läheisväkivallasta katsotaan olevan tärkeää, jotta ilmiö tulisi paremmin suuren massan tietoisuuteen. Tämän päivän pojille opetetaan tunnetaitoja ja heitä opetetaan puhumaan tunteistaan. Se, kuinka se vaikuttaa tulevaisuuden miehiin, jää

nähtäväksi. Väkivalta lähisuhteissa on suuri yhteiskunnallinen ongelma, joka vaatii huomiota nyt ja tulevaisuudessa.

## Lähteet

Aalto, I. 2012. Isyyden aika: Historia, sukupuoli ja valta 1990-luvun isyyskeskusteluissa. Väitöskirja. Nykylukulttuurin tutkimuskeskuksen julkaisu 112. Jyväskylän yliopisto. Viitattu 10.11.2019. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/41477/978-951-39-5230-3.pdf?sequence=2&isAllowed=y>.

Arki, arvot ja etiikka. Sosiaalialan ammattihenkilön eettiset ohjeet. 2017. Sosiaalialan ammattikorkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry. Viitattu 11.1.2020. <https://talentia.e-julkaisu.com/2017/eettiset-ohjeet/>.

Federley, K. 2016. Miesten kokemuksia naisten tekemästä parisuhdeväkivallasta ”Tuntui kuin joku varjo olisi ollut koko ajan perässäni”. Pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto, terveystieteiden yksikkö. Viitattu 12.12.2018. <http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/98740/GRADU-1458733112.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

Flinck, A. 2006. Parisuhdeväkivalta naisen ja miehen kokemana. Rikottu lemменmarja. Akateeminen väitöskirja. Tampereen yliopisto, hoitotieteen laitos. Viitattu 12.12.2018. <http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/67636/951-44-6709-4.pdf?sequence=1>.

Haywood, C., Mac an Ghaill, M. 2003. Men and masculinities: theory, research, and social practice. Philadelphia: Open University Press.

Healey, J. 2014. Domestic and Family Violence. Issues in society. Viitattu 21.10.2019. <https://ebookcentral-proquest-com.ezproxy.jamk.fi:2443/lib/jypoly-ebooks/reader.action?docID=1593879>.

Heiskanen, M., Ruuskanen, E. 2010. Tuhansien iskujen maa. Miesten kokema väkivalta Suomessa. Verkkojulkaisu. Yhdistyneiden kansakuntien yhteydessä toimiva Euroopan Kriminaalipolitiikan Instituutti. Helsinki. Viitattu 27.10.2019. [https://www.heuni.fi/material/attachments/heuni/reports/6KHnLcUwR/Full\\_report\\_66.pdf](https://www.heuni.fi/material/attachments/heuni/reports/6KHnLcUwR/Full_report_66.pdf).

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. 13., osin uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Jauhiainen, R. 2017. ”Älä jää yksin ja puhu jollekin” – Miesten kokema väkivalta on edelleen vaiettu asia Suomessa. Yle 29.8.2017. Viitattu 13.1.2020. <https://yle.fi/uutiset/3-9802658>.

L 39/1889. Rikoslaki. Viitattu 21.10.2019. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajan-tasa/1889/18890039001#L21>.

Lähisuhdeväkivalta. N.d.. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Päivitetty 4.7.2018. Viitattu 4.10.2018. <https://thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/hyvinvointi/sukupuolistunut-vakivalta/sukupuolistuneen-vakivallan-muotoja/lahisuhdevakivalta>.

Lähisuhdeväkivalta 2017. 2018. Tilastoraportti 40/2018. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 1.11.2019. [http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/137215/Tr%2040\\_18.pdf?sequence=5&isAllowed=y](http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/137215/Tr%2040_18.pdf?sequence=5&isAllowed=y).

Markkola, P., Östman, A-C. & Lamberg, M. (toim.). 2014. Näkymätön sukupuoli. Miehiden pitkä historia. Tampere: Vastapaino.

Nollalinja lähisuhde väkivallalle ja naisiin kohdistuvalle väkivallalle. Verkkosivusto. Viitattu 1.11.2019. <https://www.nollalinja.fi>.

Parisuhdeväkivalta. N.d.. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Päivitetty 2.1.2015. Viitattu 4.10.2018. [https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon\\_tueksi/lahisuhde\\_perhevakivallan\\_ehkaisytyo/lahisuhde/parisuhdevakivalta](https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/lahisuhde_perhevakivallan_ehkaisytyo/lahisuhde/parisuhdevakivalta).

Peitsalo, P., Pekkola, J. & Sarlin, T. 2017. Valettu väkivalta. Miesten kokema väkivalta sekä mahdollisuus avun hakemiseen ja saamiseen. Raportti. Miessakit ry. Helsinki.

Perheväkivalta. 2019. Poliisi. Viitattu 1.11.2019. <https://www.poliisi.fi/rikkokset/perhevakivalta>.

Siukola, R. 2014. Miten puutun lähisuhdeväkivaltaan? Esimerkkinä päihde- ja mielen-terveystyö. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Tampere: Suomen Yliopistopaino.

Tunnista väkivalta. N.d. Ensi- ja turvakotien liitto. Viitattu 4.11.2019. <https://ensija-turvakotienliitto.fi/tukea-ammattilaiselle/perhe-ja-lahisuhdevakivalta/tunnista-vakivalta/#1545922755277-f6323989-1f32>.

Tuomi, J., Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Uudistettu laitos. Helsinki: Tammi.

Väkivalta ja terveys maailmassa. 2005. Maailman terveysjärjestö WHO:n raportti. Toim. E. Krug, L. Dahlberg, J. Mercy, A. Zwi & R. Lozano. Viitattu 21.10.2019. [https://www.who.int/violence\\_injury\\_prevention/violence/world\\_report/full\\_fi.pdf](https://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/world_report/full_fi.pdf).

## Liitteet

### Liite 1. Saatekirje

Hei!

Ohessa on kyselylomake opinnäytetyön aineiston keräämistä varten. Opinnäytetyö käsittelee miesten kokemaa läheisväkivaltaa. Opinnäytetyön tarkoitus on kerätä tietoa ja sen myötä lisätä tietoutta miesten kokemasta läheisväkivallasta ja tuoda sitä ilmiönä paremmin esille. Tiedon lisääminen vahvistaa tunnistettavuutta sekä miehille itselleen, että myös hoitotahoille. Tutkimukseen on mahdollista vastata anonyymisti ja valmiissa tutkimuksessa yksittäistä väkivallan kokijaa on mahdotonta tunnistaa. Kyselyyn voivat vastata kaikki täysi-ikäiset miehet, jotka ovat kokeneet väkivaltaa lähi-suhteissaan. Kyselyyn voi vastata tietokoneella, tabletilla, tai mobiililaitteella. Tutkimuksen pääpaino on miesten kokemuksissa. Kerättyä aineistoa säilytetään asianmukaisesti, tietosuojalakia noudattaen ja aineisto tuhotaan työn valmistumisen jälkeen. Aineiston kerää, analysoi ja tulkitsee allekirjoittanut. Toivon että voisitte vastata kyselylomakkeeseen **31.10.2019 mennessä**. Opinnäytetyön arvioitu valmistumisaika on vuoden 2019 loppuun mennessä.

<https://link.webropolsurveys.com/S/57BF90192DD64A15>

Ystävällisin terveisin,

Liisa Jaakonaho

Sosionomi (AMK)

Jyväskylän ammattikorkeakoulu

K8401@student.jamk.fi

## Liite 2. Kyselylomake